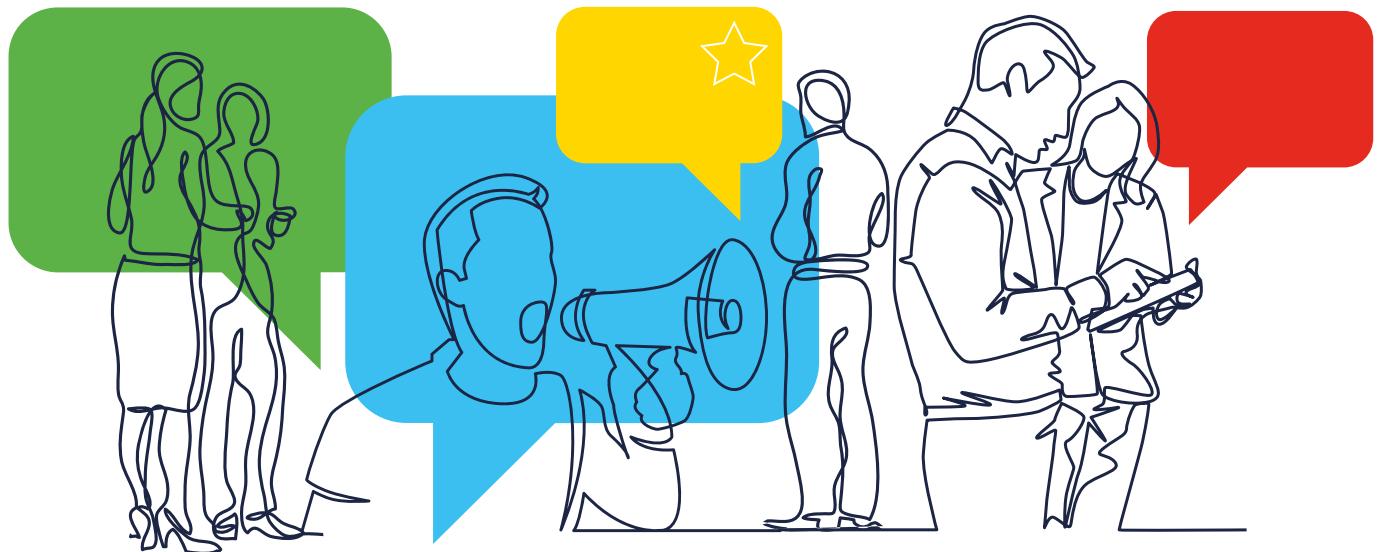

AN TIONSCNAMH EORPACH Ó NA SAORÁNAIGH

Conas tionscnamh eorpach ó na saoránaigh a dhréachtú

FOGHLAIM – PLÉIGH – NASCADH - COMHAIRLE A LORG

| CLÁR ÁBHAIR

Do thionscnamh Eorpach ó na saoránaigh a chlárú 3

Do thionscnamh Eorpach ó na saoránaigh a dhréachtú 4

1

Do thionscnamh Eorpach ó na saoránaigh a chlárú

Tugann an Tionscnamh Eorpach ó na Saoránaigh deis ar leith do shaoránaigh an Aontais Eorpaidh a leasanna féin a chur go díreach i gcroílár cheapadh beartas na hEorpa trí iarraidh ar an gCoimisiún Eorpach (an Coimisiún) reachtaíochta a mholadh ar ábhar a bhfuil inniúlacht aige ina leith. Má eiríonn leis an tionscnamh 1 mhilliún ráiteas tacaíochta a fháil, féadfaidh an Coimisiún cinneadh a dhéanamh gníomh dlí a mholadh. Cuirfear túis leis an nós imeachta reacmhach ansin, faoina ndéanann Parlaimint na hEorpa agus Comhairle an Aontais Eorpaidh cinneadh in éineacht, i bhformhór na gcásanna (i gcásanna áirithe, is í an Chomhairle amháin a dhéanann an cinneadh).

I do cháil mar eagraí tionscnaimh, is é an chéad chéim a bheidh le déanamh agat ná an tionscnamh atá beartaithe a bheith cláraithe ag an gCoimisiún. Ní féidir tionscnamh a chlárú ach amháin má shásáíonn sé na ceithre choinníoll seo a leanas:

- go bhfuil an grúpa d'eagraithe curtha ar bun agus go bhfuil na daoine teagmhála ainmnithe. Féadfaidh sé freisin go gceapfar eintiteas dlíthiúil chun an tionscnamh a bhainistíú agus go bhfuil sainordú ag ionadaí an ghrúpa d'eagraithe chun gníomhú thar ceann an eintitis dhílíthiúil;
- gur folasach nach bhfuil an tionscnamh beartaithe lasmuigh de chreat chumhachtaí an Choimisiúin togra le haghaidh gníomh reacmhach de chuid an Aontais a thíolacadh d'fhoinn na Conarthaí a chur chun feidhme;
- nach bhfuil an tionscnamh beartaithe ó na saoránaigh, go folasach, míchuí, suaibhreosach ná cráiteach;
- nach bhfuil an tionscnamh atá beartaithe ag teacht salach, go folasach, ar luachanna an Aontais Eorpaidh atá leagtha amach in Airteagal 2 den Chonradh ar an Aontas Eorpach, mar atá meas ar dhíinit an duine, ar an tsaoirse, ar an daonlathas, ar an gcomhionannas, ar an smacht reachta agus ar chearta an duine, lena n-áirítear na cearta atá ag daoine ar de ghrúpaí mionlaigh iad, chomh maith leis an iolrachas, an neamh-idirdhealú, an chaoinfhulaingt, an ceartas, an dlúthpháirtíocht agus an comhionannas idir mná agus fir agus i gCairt um Chearta Bunúsacha an Aontais Eorpaidh.

Gach tionscnamh ar diúltáiodh iad a chlárú go dtí seo, is cinn iad a athnáodh nach dtagann siad “go folasach lasmuigh de chreat” chumhachtaí an Choimisiúin. Is féidir féachaint ar na cinntí diúltaithe ar shuíomh gréasáin an Choimisiúin.

Sa nóta treorach seo tabharfar comhairle duit faoin gcaoi chun an tionscnamh atá beartaithe agat a dhréachtú agus beidh sé ina chuidiú duit chun roinnt eolais a chur ar chreat chumhachtaí an Choimisiúin, rud atá tábhachtach le deimhin a dhéanamh de gur féidir an tionscnamh a chlárú.

2

Do thionscnamh Eorpach ó na saoránaigh a dhréachtú

Tabharfaidh na leideanna seo a leanas comhairle duit faoi na ranna éagsúla a bheidh le líonadh isteach chun do thionscnamh a chlárú. Beidh an t-eolas seo ar fáil go poiblí ar shuíomh gréasáin an Tionscnamh Eorpachaigh ó na Saoránaigh nuair a bheidh clárú do thionscnamh deimhnithe. Cuirfidh an Coimisiún aistriúchán ar inneachar an tionscnamh ar fáil (teideal agus cuspóirí), an iarscríbhinn a bhfuil 5,000 carachтар ar a mhéad ann san áireamh, i dteangacha oifigiúla uile an Aontais.

| Teideal (uasmhéid 100 carachтар):

Is dócha go mbeidh an teideal ar an gcéim dheiridh a mbeidh tú ag smaoineamh faoi agus do thionscnamh á ullmhú agat, agus go bhfanfaidh tú go mbeidh an tionscnamh níos soiléire i d'intinn. Tá sé ríthábhachtach machnamh a dhéanamh ar theideal do thionscnamh, áfach, toisc gur chuid den 'bhrandáil', maille leis an amharc-aithne (e.g. lógó), a bheidh ann.

Is dúshlán a bheidh ann 1 mhilliún síniú a bhailíú, go háirithe toisc go mbeidh ort dul i gceann freisin ar shaoránaigh nach bhfuil cur amach mór acu ar ábhar do thionscnamh. Is féidir le teideal mealltach tionchar mór a imirt, go háirithe agus tú ag iarraidh aird na saoránach a tharraingt ar an gcúis atá agat ag an túis.

| Cuspóirí (1,100 carachтар ar a mhéad, gan spásanna):

Beidh ort an cineál gnímh dlí de chuid an Aontais is mian leat an Coimisiún a mholadh a shonrú:

- Ní mór dó sin a bheith i réimse beartais ina bhfuil inniúlacht ag an gCoimisiún.
- Féadfaidh reachtaíocht cheangailteach nó gníomh neamhcheangailteach a bheith ann (e.g. Moladh).

Cuimhnigh: i réimsí áirithe, ní féidir comhchuibhíú ar dhlíthe na mBallstát a bheith intuigthe le reachtaíocht cheangailteach.

Leideanna

- Smaoinigh ar dhá leagan den teideal a cheapadh, ceann gairid agus ceann fada. D'fhéadfadh sé go mbeadh do thionscnamh sách teicniúil, agus ar an ábhar sin nár leor teideal gairid chun míniú cuimsitheach a thabhairt air. Mar sin féin, bíonn leagan gairid tábhachtach, go háirithe ar na meáin shóisialta agus ar mhaithle feachtasaíocht.
- Déan machnamh ar an gcaoi a ndéanfar an teideal a aistriú go teangacha eile – ná dearmad nach mór duit dul i gceann ar dhaointe chomh mór agus is féidir, ní hamháin i do theanga féin, ach i dteangacha Eorpacha eile freisin!
- Ná fan go dtí an nóiméad deireanach ar fad chun cinneadh a dhéanamh faoin teideal – más mian leat dul i dteagmháil le do chomhpháirtithe faoin teideal, cuir tú leis an bpróiseas sin láithreach bonn, mar seans go dtógfaind sé tamall chun go mbeidh gach duine ar aon fhocal faoi.

Ní mór duit cur síos soiléir (agus gairid) a dhéanamh ar na príomhchuspóirí ar mian leat iad a bhaint amach leis an tionscnamh atá beartaithe. Ba cheart é a bheith soiléir ó na príomhchuspóirí céard iad na torthaí a bhfuiltear ag súil leo ar an tionscnamh atá beartaithe. Mar shampla:

- TES 'Deireadh a chur le héiceamharú san Eoraip: tionscnamh ó na saoránaigh chun ceart a bhronnadh ar an Domhan':

"1. Coir a dhéanamh as an éiceamharú agus a chinntí gur féidir an fhreagracht a chur ar dhaoine nádúrtha agus dlítheanacha as éiceamharú a dhéanamh i gcomhréir le prionsabal na freagrachta uachtaraí. 2. Toirmeasc agus cosc a chur ar aon éiceamharú ar chríocha na hEorpa, nó ar chríocha muiri a thagann faoi reachtaíocht an Aontais Eorpaigh, agus ar ghníomhartha lasmuigh den Aontas Eorpach arna ndéanamh ag daoine náisiúnta atá cláraithe san Aontas nó ag náisiúnaigh den Aontas. 3. Foráil a dhéanamh maidir le tréimhse aistrithe chun geilleagar inbhuanaithe a éascú."

| Cad iad inniúlachtaí an Aontais Eorpaigh?

Is i gConarthaí an Aontais Eorpaigh (Airteagail 2 go 6 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh – CFAE) a shainítear inniúlachtaí an Aontais.

Inniúlacht eisiach (féach Airteagal 3 CFAE)	Inniúlacht chomhroinnte (féach Airteagal 4 CFAE)	Inniúlacht tacú le gníomhaíochtaí na mBallstát, iad a chomhordú nó iad a fhorlónadh (féach Airteagal 6 CFAE)	Inniúlacht chun socrutithe a chur ar fáil faoina gcaithfidh Ballstát an Aontais Eorpaigh beartais a chomhordú (féach Airteagal 5 CFAE)
• an t-aontas custaim • na rialacha iomaíochta is gá a bhunú le haghaidh oibriú an mhargaíd inmheánaigh • beartas airgeadaíochta le haghaidh na mBallstát a bhfuil an euro mar airgeadra acu • caomhnú acmhainní bitheolaíocha na farraige faoin gcomhbheartas iascaigh • an comhbheartas tráchtála • comhaontuithe idirnáisiúnta a thabhairt i gcrích: - nuair a cheanglaitear faoi ghníomh dlí ón Aontas Eorpach iad a thabhairt i gcrích - nuair is gá iad a thabhairt i gcrích leis an Aontas Eorpach a chumasú chun a inniúlacht inmheánach a fheidhmiú - a mhéid a d'fhéadfadh a dtabhairt i gcrích dul i bhfeidhm ar chomhrialacha nó a raon feidhme a athrú.	• an margadh inmheánach • beartas sóisialta, atá teoranta do na gnéithe a sainíodh in CFAE • comhtháthú eacnamaíoch, sóisialta agus críochach • talmhaíocht agus iascach, amach ó acmhainní bitheolaíocha na mara a chaomhnú • comhshaol • cosaint tomholtóirí • iompar • gréasáin thras-Eorpacha • fuinneamh • an limistéar saorise, slándála agus ceartais • gnáthchúramí slándála i gcúrsaí sláinte poiblí, atá teoranta do na gnéithe atá sainithe in CFAE • taighde, forbairt teicneolaiochta agus an spás • comhar um fhorbairt agus cabhair dhaonnúil	• sláinte an duine a chosaint agus a fheabhsú • an earnáil tionsclaíochta • cultúr • turasóireacht • oideachas, gairmoiliúint, an óige agus an spórt • cosaint shibhialta • comhar riarracháin Gníomhartha an Aontais atá ceangailteach ó thaobh dlí sna réimsí sin, ní féidir comhchuibhiú ar dhlíthe ná ar rialacháin náisiúnta a bheith intuigthe leo.	• an beartas eacnamaíoch • fostáiocht • beartais shóisialta

Leid

- Bíodh na cuspóirí soiléir agus spriocdhírithe!

Na forálacha i gConarthaí an Aontais Eorpaigh a mheasann tú atá ábhartha don ghníomhaíocht atá beartaithe:

Ní mór forál amhán nó níos mó a shainaithint sna Conarthaí a thugann an chumhacht don Choimisiún gníomhú laistigh den inniúlacht ábhartha:

Réimsí beartais	Airteagail an Chonartha (CFAE, mura bhforáltear a mhalaire)
Talmhaíocht agus iascach	Airteagail 38 – 44
Buiséad	Airteagail 310 – 324
Cosaint shibhialta	Airteagal 196
An iomaíocht	Airteagail 101 – 109
Cosaint tomhaltóirí	Airteagal 169
An cultúr	Airteagal 167
Custaim	Airteagail 30 – 33
Forbairt agus comhar	Airteagail 208 – 213
Beartais gheilleagracha agus airgeadaíochta	Airteagail 119 – 144
Oideachas, oiliúint, an óige agus spórt	Airteagail 165 – 166
Fostaíocht agus gnótháí sóisialta	Airteagail 145 – 161
Fuinneamh	Airteagal 194
Méadú an Aontais Eorpaigh	CAE – Airteagal 49, Airteagal 212
An comhshaol agus gníomhú ar son na haeráide	Airteagail 191 – 193
Trádáil eachtrach	Airteagail 206 – 207
An comhrac i gcoinne na calaoise	Airteagal 325
Sábháilteach bia	Airteagail 43, 168 – 169
Saorghluaiseacht:	
Daointe	Airteagail 45 – 55
Seirbhísí	Airteagail 56 – 62
Caipiteal	Airteagail 63 – 66
Cabhair dhaonnúil	Airteagal 214
Tionsclaíocht agus fiontraíocht	Airteagal 173
Sochaí na faisnéise	Airteagail 179 – 190
An margadh inmheánaíoch agus saorghluaiseacht earraí	Airteagail 26 – 29, 114, 115
Ceartas, saorise agus slándáil	Airteagail 67 – 89
Beartais maidir le seiceálacha teorann, leis an tearmann agus leis an inimirce	Airteagail 77 – 80
Comhar breithiúnach	Airteagail 81 – 86
Comhar pólíní	Airteagail 87 – 89
Neamh-idirdhealú agus saoránacht	Airteagail 18 – 25
Sláinte phoiblí	Airteagal 168
An beartas réigiúnach – Comhtháthú eacnamaíoch, sóisialta agus críochach	Airteagail 174 – 178, 162 – 164
Taighde agus an nuálaíocht	Airteagail 179 – 190
Cánachas	Airteagail 110 – 113
Turasóireacht	Airteagal 195
Iompar	Airteagail 90 – 100

NB: Clúdaíonn an liosta sin na réimsí leathana beartais a leagtar amach i gConarthaí an Aontais agus ní gá gur liosta uileghabhálach é. Féach ar théacs iomlán na gConarthaí chun tuilleadh eolais a fháil.

CFAE = Conradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh CAE = Conradh ar an Aontas Eorpach

Níl sa téacs thusa ach treoir le cabhrú le heagraithe ionchasacha tionscnamh ó na saoránaigh. Níl sé ceangailteach ó thaobh dlí ar an gCoimisiún Eorpach. Níltear ag maíomh go bhfuil sé uileghabhálach agus ní léirmhiniú oifigiúil ar théacs na gConarthaí é.

Cé gur cheart duit **na forálacha de na Conarthaí** a mheasann tú a bheith ábhartha don ghníomhaíocht atá beartaithe a chur ar fáil, sa chleachtas clárófar do thionscnamh fiú má thugann tú forálacha nach bhfuil ceart, a **fhad agus a chomhlíonann an tionscnamh na coinníollacha thusa**, agus go háirithe nach bhfuil sé go fóllasach lasmuigh de chreat chumhactaí an Choimisiúin togra le haghaidh gníomh dlí de chuid an Aontais a thíolacadh.

Má tá do thionscnamh go fóllasach lasmuigh de chreat chumhactaí an Choimisiúin, áfach, cuirfidh an Coimisiún ar an eolas thíu maidir lena mheasúnú ina leith sin agus beidh tú in ann do thionscnamh **a leasú agus a ath-thíolacadh i gcomhréir** leis na ceanglais.

D'fhéadfáí do thionscnamh **a chlárú i bpáirt** ar choinníoll nach bhfuil cuid de, na príomhchuspóirí san áireamh, lasmuigh de chreat chumhactaí an Choimisiúin togra le haghaidh gníomh reachtach de chuid an Aontais a thíolacadh. I gcás den sórt sin, ní fhéadfaidh tú ráitis tacaíochta a bhaillí ach i dtaca le raon feidhme an chlárúcháin.

| Faisnéis roghnach:

Más mian leis na heagraithe faisnéis níos mionsonraithe faoin ábhar, faoi chuspóirí agus faoi chúlra an tionscnaimh a sholáthar, is féidir na nithe seo a chur leis:

- iarscríbhinn sa réimse iomchuí (5,000 carachtar ar a mhéad);
- faisnéis bhreise a bhfuil faisnéis chúlra níos mionsonraithe inti (le huaslódáil);
- dréacht-ghníomh dlí (le huaslódáil).

Tabhair do d'aire nach gcuirfidh an Coimisiún **aistriúchán ar fáil ar an bhfaisnéis bhreise** a bhaineann leis an tionscnamh, más ann don fhaisnéis sin, ná den dréacht-ghníomh dlí agus go luíonn an fhreagracht sin leis an ngrúpa d'eagraithe.

Shocraigh roinnt eagraithe faisnéis bhreise i bhfoirm doiciméid a chur lena dtionscnaimh, agus orthu sin bhí trí cinn de na tionscnaimh a bhailligh 1 mhilliún sínithe:

- Beartas comhtháthaithe maidir le comhionannas na réigiún agus inbhuanaitheacht na gcultúr réigiúnach
- Stop Vivisection
- Cuirtear toirmeasc ar an ngliofoسát agus cosnaítear daoine agus an comhshaol ar lotnaidicídí tocsaineacha
- Tionscnamh Eorpach le haghaidh iolrachas sna meáin

Is féidir an doiciméad a chur i dtoll a chéile aon bhealach is mian leat chun do thionscnamh agus an cuspóir atá leis a mhíniú agus a neartú. Níl aon teorainn ann ó thaobh líon na gcarachtaí ná líon na n-íomhánnai ar choinníoll nach bhfuil an comhad níos mó ná 5 MB.

Níl dréacht-ghníomhartha dlí chomh coitianta céanna, ná baol air, ach cuireadh san áireamh iad i roinnt tionscnamh, mar shampla:

- Europe CARES – Oideachas Cuimsitheach ar Ardchaighdeán do Pháistí faoi Mhíchumas
- Uno di noi (duine dínne)
- Mamaí, Daidí agus na Páistí
- Stop Plastic in the Sea

Is féidir leis na gnéithe breise sin go léir cabhrú leat chun cuspóirí do thionscnaimh a chur in iúl le linn chéim tosaigh an chlárúcháin, le linn bhailíú na ráiteas tacaíochta agus ag an gcéim dheireanach nuair a bheidh an tionscnamh á scrúdú ag an gCoimisiún.

Má éiríonn le do thionscnamh 1 mhilliún síniú a fháil, cuirfidh an Coimisiún túis leis an bpróiseas scrúdúcháin, ina gcuirfear san áireamh an t-ábhar ar fad mar a clárófar é, an iarscríbhinn san áireamh, agus aon fhaisnéis bhereise, an dréacht-ghníomh dlí san áireamh. Ar an gcúis sin, tá sé tábhachtach an fhaisnéis go léir atá le meas ag an gCoimisiún a bheith san áireamh ag céim an chlárúcháin, toisc nach mbeidh an deis agat na sonraí roghnacha seo a chur le do thionscnamh ag céim níos déanaí!

Má tá comhar saincheaptha agus neamhspleách uait, nó measúnú ar an bhfuil do thionscnamh go follasach lasmuigh de chreat chumhactaí an Choimisiúin nó nach bhfuil, téigh chuig an rannóg “Comhairle a lorg” ar Fhóram an Tionscnaimh Eorpaigh ó na Saoránaigh agus seol isteach fiosrúchán. Gheobhaidh tú comhairle phearsanta laistigh de 8 lá oibre ar a mhéad.

Leideanna

- Féach cé na hairteagail sna Conarthaí is féidir a úsáid mar bhonn dlí bailí don Choimisiún chun gníomh dlí de chuid an Aontais a mholadh. Seo roinnt samplaí ó thionscnaimh éagsúla (bunaithe ar chinntí an Choimisiúin maidir lena gclárú): ‘We are a welcoming Europe, let us help!': Airteagal 77(2)(b), Airteagal 78(2), Airteagal 79(2), Airteagal 82(2)(c) agus Airteagal 83(1) agus (2) CFAE; ‘Stop extremism': Airteagail 114, 153, 19 CFAE
- Léigh airteagail an Chonartha go cúramach. Is féidir airteagail a thagraíonn do ‘nós imeachta reachtach’ (gnáthnós imeachta reachtach’ nó ‘nós imeachta reachtach speisialta’) a úsáid le haghaidh tionscnaimh, ach amháin má tá sé luaite go sainráite san airteagal gur institiúid eile seachas an Coimisiún a dhéanann an togra. Is féidir airteagail eile ina luaitear go sainráite gurb é an Coimisiún atá freagrach as togra a dhéanamh a úsáid freisin.
- Cuimhnigh: b'fhéidir nach cuidiú é chun tionscnamh a chlárú go leor airteagail a liostú.
- Féach siar ar na tionscnaimh a cláraíodh go rathúil chun tuilleadh smaointe a fháil, ach féach ar na cinn a diúltáidh a chlárú freisin.

Níl sa téacs thusa ach treoir le cabhrú le heagraithe ionchasacha tionscnamh ó na saoránaigh. Níl sé ceangalteach ó thaobh dlí ar an gCoimisiún Eorpach. Níltear ag maíomh go bhfuil sé uileghabháilach agus ní léirmhíniú oifigiúil ar théacs na gConarthaí é. Ní féidir freagracht a chur ar an gCoimisiún as aon úsáid a d'fhéadfá a bhaint as an bhfaisnéis atá ann.